13/12/2020

Οι Έλληνες ερευνητές κρατούν τον πήχυ ψηλά

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Οι διεθνείς διακρίσεις Ελλήνων πανεπιστημιακών που δραστηριοποιούνται εντός της Ελλάδας έρχεται να δείξει ότι παρά τις μεγάλες δυσκολίες, που συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, μικρά «κέντρα αριστείας» ανθούν.

Το ΑΠΕ-ΜΠΕ μίλησε με τρεις από τους έντεκα πανεπιστημιακούς που εντάχθηκαν πρόσφατα στη λίστα «The Highly Cited Researchers» του Clarivate Analytics (Thomson Reuters), με τους 6.400 επιστήμονες με τη μεγαλύτερη επιρροή παγκοσμίως, όπως αυτή προκύπτει από την απήχηση του έργου τους την τελευταία δεκαετία.

Ομαδική και όχι προσωπική επιτυχία, που πιστώνεται και στα ΑΕΙ

Ο Αθανάσιος Δημόπουλος, καθηγητής Ιατρικής και πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ο Γιώργος Καραγιαννίδης, καθηγητής Ψηφιακών Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και ο Κωνσταντίνος Στούμπος, αναπληρωτής καθηγητής Νανοϋλικών στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, μίλησαν στο ΑΠΕ-ΜΠΕ για την αναγνώριση του έργου τους, αλλά και το επίπεδο της Έρευνας στην Ελλάδα.

«Η συμπερίληψή μου στη λίστα των επιστημόνων με τις περισσότερες αναφορές διεθνώς, αναμφίβολα, αποτελεί μεγάλη τιμή», ανέφερε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο πρύτανης του ΕΚΠΑ, Αθανάσιος Δημόπουλος. «Αντικατοπτρίζει το προσωπικό στίγμα στη διεθνή βιβλιογραφία και τη συνεισφορά στην ιατρική πρόοδο, κυρίως στον τομέα

των πλασματοκυτταρικών δυσκρασιών και πιο συγκεκριμένα στο πολλαπλούν μυέλωμα, στη μακροσφαιριναιμία Waldenstrom και στην αμυλοείδωση», συμπλήρωσε.

Η διεθνής αναγνώριση, ωστόσο, είναι για τον κ. Δημόπουλο αποτέλεσμα συνδυασμού της συνεχούς επαγρύπνησης και σχολαστικής ενασχόλησης με τους ασθενείς, μιας δραστήριας ερευνητικής ομάδας και διεθνών συνεργασιών.

Έρχεται, μάλιστα, να επιβεβαιώσει ότι η Μονάδα Αιματολογίας-Ογκολογίας της Θεραπευτικής Κλινικής του ΕΚΠΑ στο νοσοκομείο «Αλεξάνδρα», «μετά από προσπάθειες πολλών ετών έχει τις απαραίτητες υποδομές και την επαρκή στελέχωση για τη λειτουργία της, ώστε να πληροί τις διεθνείς προϋποθέσεις». «Επομένως, κάθε αναγνώριση του έργου μας έχει πολλαπλή σημασία και για τη Σχολή μας και για το Πανεπιστήμιό μας», επεσήμανε ο κ. Δημόπουλος.

Αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας αποτελεί και για τον **Γιώργο Καραγιαννίδη** , η διάκριση σε παγκόσμιο επίπεδο. «Αντανακλά την εξαιρετική δουλειά που γίνεται στην ερευνητική μου ομάδα τα τελευταία 15 χρόνια και μας δίνει θάρρος και δύναμη να συνεχίσουμε. Προσωπικά, είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος και ικανοποιημένος αφού βλέπω ότι έχω συμβάλλει έστω και ελάχιστα στη πρόοδο της επιστήμης που θεραπεύω», τόνισε, μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ.

Αξίζει, δε, να σημειωθεί ότι η διάκριση αναφέρεται σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε την προηγούμενη δεκαετία εξ ολοκλήρου στην Ελλάδα, στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών (ΤΗΜΜΥ) του ΑΠΘ, στο οποίο ανήκει ο κ. Καραγιαννίδης. Μάλιστα, όπως επεσήμανε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, η ερευνητική του ομάδα (Wireless Communications and Information Processing (WCIP) Group), αναγνωρίζεται ως μία από τις κορυφαίες στην Ευρώπη στο τομέα των Τηλεπικοινωνιών και της Πληροφορικής.

«Η διάκριση προσδίδει επίσης μεγάλο κύρος και στο ΑΠΘ, βοηθώντας σημαντικά στη βελτίωση της θέσης του στις διεθνείς κατατάξεις», επεσήμανε ο κ. Καραγιαννίδης.

Τα τελευταία χρόνια, ο καθηγητής και η ερευνητική του ομάδα ασχολούνται σε θεωρητικό επίπεδο με τη σύνδεση περιοχών στα μαθηματικά, όπως η Στοχαστική Γεωμετρία και η Θεωρία Αριθμών με προβλήματα που προκύπτουν στις Τηλεπικοινωνίες. «Στο πεδίο της εφαρμοσμένης έρευνας, η ομάδα μου δραστηριοποιείται σε τρεις κυρίως ερευνητικές περιοχές: Τα δίκτυα ασύρματης επικοινωνίας 5G και μετά το 5G, επεξεργασία σήματος για βιοϊατρικές εφαρμογές και ασύρματη φόρτιση τερματικών συσκευών», εξήγησε ο κ. Καραγιαννίδης.

Για τον **Κωνσταντίνο Στούμπο**, αναπληρωτή καθηγητή στο τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας των Υλικών στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, η διάκριση έρχεται περισσότερο να αναδείξει τη σπουδαιότητα της Χημείας και της Επιστήμης των Υλικών, ως επιστήμες αιχμής και ταυτόχρονα τη σημασία της διεπιστημονικότητας στις Φυσικές Επιστήμες. «Στην Επιστήμη των Υλικών δραστηριοποιούνται παράλληλα Χημικοί, Φυσικοί και Μηχανικοί και έχει σαν σκοπό τη διεπιστημονική συνεργασία που μπορεί να φέρει ερευνητικά αποτελέσματα με προστιθέμενη αξία», επεσήμανε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κ. Στούμπος.

Η συνθετική διεπιστημονική προσέγγιση της Επιστήμης των Υλικών αποτελεί τα τελευταία χρόνια σημείο αναφοράς στην παγκόσμια πανεπιστημιακή πρακτική, όμως, όπως τόνισε ο κ. Στούμπος, στον ελλαδικό χώρο δεν έχει βρει ακόμα πρόσφορο έδαφος να αναπτυχθεί.

«Για εμένα, έχει σημασία η καθημερινή αναγνώριση που λαμβάνω εξαιτίας της απήχησης του ερευνητικού μου έργου, μια αναγνώριση η οποία μου επιτρέπει να συνδιαλέγομαι επί ίσοις όροις με εξέχοντες επιστήμονες του ερευνητικού πεδίου και ανοίγει ουσιαστικά το δρόμο για νέες συνεργασίες και νέες ερευνητικές δραστηριότητες προς καινοτόμες κατευθύνσεις», σημείωσε.

Ακόμη, όπως ανέφερε, η διάκριση έρχεται να επιβεβαιώσει το πολύ καλό επίπεδο του Πανεπιστημίου Κρήτης. «Είναι με διαφορά το καλύτερο πανεπιστήμιο στον ελλαδικό χώρο ως προς την ερευνητική του δραστηριότητα, τουλάχιστον όσον αφορά τις φυσικές επιστήμες. Οι ερευνητικές διαδικασίες και τα πρότυπα διαχείρισής του είναι πολύ πιο κοντά στα πρότυπα που έχω συναντήσει σε πανεπιστήμια του εξωτερικού παρά σε αυτά άλλων ελληνικών πανεπιστημίων στα οποία έχω εργαστεί», επεσήμανε.

Δείγμα της ποιοτικής δουλειάς του εν λόγω Ιδρύματος και της αναγνωρισιμότητάς του στο εξωτερικό είναι, όπως πρόσθεσε ο κ. Στούμπος, το γεγονός ότι το Πανεπιστήμιο Κρήτης «ήταν και είναι σε θέση να προσελκύσει ερευνητές πολύ υψηλού επιπέδου και να προωθήσει τους απόφοιτούς του σε κορυφαία

πανεπιστήμια παγκοσμίως».

Οι Έλληνες στον διεθνή χάρτη της Έρευνας

Πέραν της δικής τους δουλειάς, όμως, πώς σχολιάζουν οι τρεις πανεπιστημιακοί την συμπερίληψη συνολικά 11 Ελλήνων στη διεθνή κατάταξη «The Highly Cited Researchers»;

Από τα λεγόμενά τους, φαίνεται πως στην υποχρηματοδότηση που «υπαγόρευσε» η οικονομική κρίση, μέλη ΔΕΠ και ερευνητές απάντησαν και απαντούν με εξωστρέφεια και δυναμισμό.

«Παρά την κρίση, το ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο και τα ερευνητικά μας ιδρύματα διαθέτουν σήμερα υψηλό ποιοτικά διεθνές στίγμα», ανέφερε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κ. Δημόπουλος. «Η Ανώτατη Εκπαίδευση, και η Έρευνα που διεξάγεται, είναι σήμερα, ίσως, από τους λίγους τομείς στη χώρα μας, όπου υπάρχουν ήδη οι προϋποθέσεις —οι υποδομές και το ικανό επιστημονικό δυναμικό— για να δημιουργηθούν ταχύτερα από άλλους τομείς χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας για νέους επιστήμονες και ερευνητές. Είναι τομείς που συγκριτικά με άλλους στη χώρα μας είναι σε πολύ υψηλό επίπεδο», τόνισε.

Από την πλευρά του, ο κ. Στούμπος επεσήμανε ότι η εν λόγω λίστα αναδεικνύει κυρίως την ποιότητα του ερευνητικού έργου και όχι τόσο την ποσότητά του. «Το γεγονός ότι υπάρχουν Έλληνες ερευνητές μέσα σε αυτή, αναδεικνύει τη μεγάλη δυναμική που έχει η έρευνα στην Ελλάδα, η οποία είναι τουλάχιστον ισάξια (κατά στατιστική αναλογία) με την ποιότητα του ερευνητικού έργου που γίνεται στο εξωτερικό. Επίσης τονίζει ότι υπάρχει στην Ελλάδα το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να πρωτοστατήσει στην έρευνα πρώτης γραμμής και να αναδείξει την Ελλάδα σε ένα σημαντικό παίκτη στο παγκόσμιο ερευνητικό γίγνεσθαι.

Εξίσου σημαντικό, για τον κ. Στούμπο, είναι και το ότι στη λίστα συμπεριλαμβάνονται νέοι ερευνητές με εμπειρίες από το εξωτερικό, οι οποίοι δραστηριοποιούνται πλέον στην Ελλάδα και είναι στη θέση να εκπαιδεύσουν νέους Έλληνες ερευνητές που θα αποτελέσουν τις επόμενες γενιές των επιστημόνων στην Ελλάδα. «Η παρουσία τέτοιων προσωπικοτήτων στην Ελλάδα μπορεί να αποτελέσει εχέγγυο για την περαιτέρω εξέλιξη της ερευνητικής δραστηριότητας στην Ελλάδα και να αποτελέσει εφαλτήριο για την ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας που τη δεδομένη χρονική στιγμή λείπει από την Ελλάδα», ανέφερε.

Ο κ. Καραγιαννίδης σημείωσε και εκείνος τη μεγάλη σημασία της διάκρισης και ότι αυτή σχετίζεται με την ποιότητα της έρευνας. Όμως, όπως επεσήμανε,

ευρωπαϊκές χώρες με παρόμοιο ή μικρότερο πληθυσμό από την Ελλάδα έχουν πολύ περισσότερα ονόματα στη λίστα. «Για παράδειγμα, η Αυστρία έχει 40, το Ισραήλ 40, η Δανία 60, ενώ η Ολλανδία πάνω από 180 ερευνητές. Επομένως, ο αριθμός 11 για την χώρα μας είναι σχετικά μικρός και αντανακλά στη περιορισμένη υψηλού επιπέδου ερευνητική δραστηριότητα, η οποία οφείλεται κυρίως στις δυσκολίες κάθε είδους που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές ερευνητικές ομάδες, όπως υποχρηματοδότηση και γραφειοκρατία, καθώς και στη μεγάλη αιμορραγία επιστημονικού δυναμικού προς το εξωτερικό, ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία», υπογράμμισε.

Η ποιότητα της έρευνας στην Ελλάδα

Εύλογα, λοιπόν, με δεδομένη τη μεγάλη φυγή Ελλήνων επιστημόνων από τη χώρα και την διεθνή αναγνώριση ορισμένων «νησίδων αριστείας» στη χώρα, έρχεται το ερώτημα «εάν αξίζει κανείς να κάνει έρευνα στην Ελλάδα».

Όπως σημείωσε ο κ. Δημόπουλος, το επίπεδο της έρευνας που διεξάγεται στην Ελλάδα μπορεί να αποτελέσει επιλογή «για νέους και ανήσυχους ερευνητές, οι οποίοι παραμένοντας στην Ελλάδα δεν θα αποκοπούν από τις διεθνείς εξελίξεις στο αντικείμενό τους».

«Βασικό για κάθε άνθρωπο και κυρίως για ένα νέο είναι να έχει επιμονή και συνέχεια ως προς την επιδίωξη των στόχων του, παρά τις αντιξοότητες. Τους στόχους μας και τα όνειρά μας δεν σταματούμε να τα επιδιώκουμε. Η έρευνα, ειδικότερα στον τομέα της Ιατρικής, απαιτεί συνεχή μελέτη, παρατήρηση, μεγάλη υπομονή, προσήλωση, επιμονή και δυνατότητα συνεργασίας σε ομάδες. Αυτού του επιπέδου έρευνα διεξάγεται και στη χώρα μας», κατέληξε.

«Στην Ελλάδα υπάρχουν ερευνητικές ομάδες “νησίδες αριστείας” πολύ υψηλού επιπέδου, αντίστοιχου με αυτές σε μεγάλα πανεπιστήμια του εξωτερικού», επιβεβαίωσε και από τη μεριά του ο κ. Καραγιαννίδης. Γι’ αυτό θα συμβούλευε όσους σκέπτονται να συνεχίσουν με μεταπτυχιακές σπουδές και διδακτορικό, πριν φύγουν στο εξωτερικό να κάνουν πρώτα μια έρευνα στα ελληνικά πανεπιστήμια.

Ο κ. Στούμπος είναι της άποψης ότι οι νέοι ερευνητές «θα πρέπει σίγουρα να φύγουν στο εξωτερικό σε κάποιο σημείο της ερευνητικής τους σταδιοδρομίας», προτιμότερα σε επίπεδο μεταδιδακτορικών σπουδών. «Οι εμπειρίες που αποκτούν οι νέοι που εργάζονται ερευνητικά στο εξωτερικό είναι ανεκτίμητες. Προσωπικά, δεν θα μπορούσα να φανταστώ τον εαυτό μου σαν ερευνητή εάν δεν θα είχα φύγει στο εξωτερικό. Δεν θα είχα ούτε τις ιδέες ούτε τις αντιλήψεις που μπορεί να δημιουργήσει μια τέτοια κουλτούρα έρευνας και τεχνολογίας», τόνισε.

Δεν παρέλειψε, ωστόσο, να τονίσει ότι «η εκπαίδευση στο διδακτορικό κύκλο σπουδών στην Ελλάδα είναι εξαιρετική, συγκρίσιμη και ίσως καλύτερη από το εξωτερικό».

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ